

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

Posledice nemškega fašizma v zunanji politiki

ULOGA RUSIJE V SREDNJI IN VZHODNI EVROPI.

Mimo usodnih sprememb v nemški notranji politiki je povzročila Hitlerjeva znanja tudi razne mednarodne akcije. Kdor zasleduje svetovnopolične dogodke zadnjih tednov in zlasti dni, je moral kljub vsej skoposti poročil iz različnih diplomatskih kulis opaziti, da se marsikaj »kuha«. Na zahodu Evrope je povzročil Hitler razne nove misli v vrstah vodilnih francoskih diplomatov, posebno pa pri francoskem zunanjem ministru Paulu - Boncourju, ki je postal dosti bolj dovzeten za sirenske glasove Benita Mussolinija, ki jih pošilja v Pariz potom velikega italofila francoskega rimskega poslanika Henryja de Jouvenela. Od tod izvirajo vsi načrti za uređitev srednje Evrope, ali bolje povedano Podonavja, v smislu, ki ni v skladu z interesi male antante. Na vzhodu Evrope je pa povzročil Hitler veliko in nepričakovano usmerjeno aktivnost sovjetske Rusije, ki ji pomaga do uspehov v prvi vrsti poljski odpor napram najnovejši francoski zunanji politiki.

Dasi je bilo prijateljstvo med Poljsko in sovjetsko Rusijo že prej močno, je postalo v zadnjem času upravarsko toplo. Pakt štirih velesil je Poljsko tako razočaral, da išče varnosti za svoj obstoj tudi za primer, če bi Francija popolnoma odrekla. Z drugimi besedami je to pravi, da se hoče Poljska osamotiviti od Pariza, ne da bi seveda prekinila z njim tradicionalne odnose sodevanja. Za »vsak primer« pa si mislijo v Varšavi, je le dobro, če ne stavimo vsega na eno samo (v tem primeru francosko) karto! Od tod še večje zblizanje z Rusijo, ki je doseglo že doslej tako velike uspehe, da so Poljaki glede svoje usode lahko popolnoma mirni, pa naj sklene direktorij štirih eventualno tudi revizijo poljsko-nemške meje. Za Poljsko stoji ogromna Rusija, ki ne bo nikoli dovolila uničenja te svoje zahodne sosede in to iz čisto preprostega vzroka, ker noče mešati na Nemčijo, ki kuje naklepe proti njeni Ukrajini in Belorusiji. Iz istega vzroka podpira sovjetska Rusija tudi baltiške države Litvo, Latvijo in Estonijo, po katerih se prav tako skomina Adolf Hitlerju, Alfredu Rosenbergu in raznim drugim voditeljem nove fašistične Nemčije.

Pri grajenju bariere proti Nemčiji in fašizmu sploh pa kuje sovjetska Rusija še večje naklepe. Sporazumeti se hoče tudi z Romunijo, Finsko, Turčijo in državami male antante. Skratka: zavarovati hoče s prijateljskimi in nenapadalnimi

mi pakti vso svojo zahodno in južno mejo od Severnega ledenega morja do vzhodnega Kavkaza v Mali Aziji! Konvencija o skupni definiciji napadalca na podlagi načel grškega zunanjega ministra Politisa med sovjetsko Rusijo, Finsko, Estonsko, Poljsko, Romunijo in Turčijo je že sklenjena, pogajanja za vse ostalo se pa še vrše. Najvažnejša so ona med ruskim komisarjem za zunanje zadeve Litvinovim in romunskim zunanjim ministrom Titulescom, kajti spor med Rusijo in Romunijo je najtežji, ker je zblizanju na poti — Besarabija. Sovjetska Rusija de jure Romuniji še ni priznala suverenitetnih pravic do te nekdanje ruske dežele. Vsi znaki pa kažejo, da se zdi vsaj sedaj Moskvi dosti bolj važno prijateljstvo z Romunijo, kakor vztrajanje pri zahtevi po Besarabiji. Verjetno je torej, da se bodo ta pogajanja naposled vendarle posrečila in bo sklenjen tudi med Moskvjo in Bukarešto pakt o prijateljstvu in nenapadanju, kakršen obstoja že med Moskvjo in Varšavo.

Sporazum med Rusijo in Romunijo je posebno važen tudi za Jugoslavijo in Češkoslovaško, kot članici male antante. Če je enkrat dosežen, je ustvarjena prva realna podlaga za priznanje sovjetske Rusije s strani vseh treh držav male zveze. Vzporedno z vsemi temi naštetimi pogajanjmi se vrše zato tudi pogajanja za to priznanje, vzpostavitve normalnih diplomatskih in gospodarskih odnosov ter imenovanje ruskih poslaničkov na Češkoslovaškem, v Romuniji in Jugoslaviji ter češkoslovaškega, romunskega in jugoslovanskega v sovjetski Rusiji. Rusija bi s tem mnogo pridobila na političnem ugledu in vplivu, nič manj pomemben pa ne bi bil ta fakt tudi za malo antanto. S tem bi se močno približali zunanjepolični liniji Poljske in nastale bi nove velike nadaljnje možnosti, ki se v vseh posledicah zaenkrat niti ne dajo pregledati. Zaradi tega moramo tudi mi Jugoslovani in posebno še Slovenci iskreno želeli, da bi se to zgodilo čimprej, kajti dosti bolj pametno je imeti v zunanji politiki odprtih več vrat, vsaj rezervnih vrat. Da se s to politiko strinja tudi Francija, dokazujejo njeni vedno tesnejši stiki s sovjetsko Rusijo in Turčijo, ki je naposled le našla tudi pot v Pariz. Razni drugovrstni oziri, ki porajajo pri nekaterih ljudih še vedno pomisleke, ne smejo biti merodajni. Trenutno gre za dosti večje zadeve, kakor je vprašanje notranjega režima in sistema v sovjetski Rusiji!

Pogajanja med Vatikanom in Nemčijo

VATIKAN SE JE ZBAL HITLERJEVIH GROZENJ. KONKORDAT BO PARAFIRAN ŽE PRIHODNJE DNI. ULOGA PAPENA.

RIM, 4. julija. Pogajanja za sklenitev konkordata med Vatikanom in Nemčijo, katere vodi za poslednjo nemški državni podkancelar von Papen, potekajo ugodno in bodo v kratkem zaključena. Papenov položaj je bil sprva zelo težaven, ker so bili v Vatikanu skrajno nerazpoloženi napram Hitlerjevi Nemčiji, na drugi strani se je pa Papen zavedal, da bi moral takoj odstopiti čim ne bi v Vatikanu dosegel uspeha. Vatikan se je pa naposled vdal, in sicer zaradi groženj, da bo Hitler izstopil iz katoliške cerkve in pozval tudi vse svoje pristaše katoliške vere, da store isto. Zatrjuje pa se celo, da se je Hitler že resno ukvarjal z mislijo prisiliti nemške katoličane, da sploh vsi prestopijo v protestantizem. V uspeh take akcije v resnih krogih sicer absolutno ne verjamejo, vendar je vse to tako močno upli-

Japonsko nastopanje proti Rusom

TOKIO, 4. julija. Japonska policija je prišla 30 državljanov sovjetske Rusije in zaplenila na obali pri Makamiju neki 4000-tonski ruski parnik in neko 100-tonsko ribiško ladjo, in sicer z zadržilom, da so bili Rusi vohuni.

TOKIO, 4. julija. Na tukašnjega trgovinskega zastopnika sovjetske Rusije Kučetovega je bil izvršen atentat. Izvršil ga je Japonec Surlinata Kasine, toda brez uspeha. Kučetov je ostal živ. Atentatorja je policija prišla.

Usodni dan gospodarske konference

KONFERENCA JE ZOPET ZAŠLA V KRIZO. POSLEDICE ROOSEVELTOVE SPOMENICE. DANES SE ODLOČI, ALI SE KONFERENCA LIKVIDIRA, ODGODI ALI KLJUB VSEMÜ NADALJUJE.

LONDON, 4. julija. Svetovna gospodarska konferenca se je spremenila v vremensko hišico, ki kaže danes jasno, jutri pa oblačno, ni pa prav nobenega upanja na končni pozitivni uspeh v smislu prvotnih pričakovanj. Hud nov udarec ji je zadala Rooseveltova spomenica, ki je napisana v stilu lekcije učitelja učencem, kar vzbuja še posebno nezadovoljstvo. Roosevelt pravi v tej poslanici med drugim, da se svet ne da uspavati z iluzijami neke gospodarske stabilizacije, ki bi bila za izmenjavo blaga prenačljiva, razen če bi sodelovale vse velesile. Ob tej priliki je dejal ameriški vladni tajnik Hull tudi sledeče: »Mislim, da bi bil katastrofalni vrhunec svetovne tragedije, če bi hotela gospodarska konferenca doseči neko prenačljeno, le začasno in le nekatere države obsega-jočo stabilizacijo. Njen namen je, da reši problem do konca in dokončno.«

Popolnoma drugačnega mnenja so pa države z zlato valuto. Te so zaradi postopanja Amerike skrajno ogorčene. Reuterjeva agencija pravi, da je konferenca zopet v krizi. Francozi najbrže ne bodo storili nobenih pre-

načlenih korakov, pač pa je Švica predlagala odgoditev konference. Države z zlato podlago se sploh sprašujejo, čemu so ameriške Združene države sploh prišle na konferenco, če niso bile voljne pristati na noben kompromis. Pri tem ima seveda dosti dela Macdonald, ki počne vse kar more, da pomiri duhove in prepreči odgoditev ali celo polom konference. Vendar je gotovo, da Anglija ne bo storila praktično ničesar, kar ne bi bilo v skladu z interesi njenih dominionov ali kar bi mogla smatrati Amerik za akt neprijateljstva. Tako ostala na konferenci dalje dve izrazito ločeni fronti, vmes pa Anglija kot posredovalka z minimalnimi upi. Vse kaže, da mora odločitev pasti takoj.

LONDON, 4. julija. Usoda svetovne gospodarske konference se bo odločila še na današnji seji urada konference. Na tej seji si bodo stale nasproti tri tendence. Prvi del delegacije je za takojšen razpust konference, drugi del zagovarja odgoditev in tretja skupina se zavzema za to, da naj se konferenca nadaljuje tudi spričo sedanjih kalamitet.

Za vzhodnim mirovnim blokom stoji Francija

POGAJANJA MED SOVJETSKO RUSIJO, BALTIŠKIMI DRŽAVAMI, POLJSKO, MALO ANTANTO IN TURČIJO V ZAKLJUČNEM ŠTADIJU.

PARIZ, 4. julija. Kakor se doznava, stoji v ozadju pri snovanju velikega vzhodnega mirovnega bloka Francija. Paul-Boncour se sicer trudi na vse načine za sporazum z Italijo in bi bil pripravljen žrtvovati v ta namen več kakor je v interesu Francije, vendar skuša zavarovati svojo politiko tudi za primer, če paktiranje z Rimom ne bi uspelo ali vsaj ne tako, kakor si želi. Mimo tega gre francoski zunanji politiki za to, da zavaruje hrbet napram Hitlerjevi Nemčiji. Zaradi tega je odobrila prizadeva-

nja Rusije in Poljske za vzhodni mirovni blok in ga naskrivaj podpira z vso svojo avtoriteto. V tem smislu se je sporazumela tudi s Turčijo kot staro zaveznico sovjetske Rusije in intervenirala pri mali antanti. Zaradi tega je že sedaj gotovo, da bodo pogajanja za sklenitev pakta prijateljstva in nenapadanja med Rusijo, baltiskimi državami, Poljsko, malo antanto, ki bo tvoril enoten sistem, kmalu uspešno zaključena. Nekateri menijo, da bi utegnili biti ta pakt parafiran že ta teden.

Preventivna cenzura za graško

„Tagespost“

GRADEC, 4. julija. Urad zveznega kancelarja je določil za graško »Tagespost« preventivno cenzuro. Vlada utemeljuje svoj odlok s tem, da je list v dveh uvodnihih kritiziral njeno postopanje napram narodnim socialistom in objavil mimo tega tudi neko izjavo narodnih socialistov, nanašajočo se na znano mejno zaporo, odnošno takso 1000 mark za potovanje iz Nemčije v Avstrijo. Ker je bila ta odredba izdana proti popolnoma politično neutralnemu listu, ki je mimo tega simpatično 13 let podpiral politiko vlad krščanskih socialcev, je izzvala med graškimi krščanskimi socialci veliko nezadovoljstvo.

ZA MIR V SREDNJI EVROPI.

PARIZ, 4. julija. »Journal des Debats« piše v uvodniku, da je vsako reševanje podonavskega problema brez popolnega sporazuma med Italijo in malo antanto na eni ter Francijo na drugi strani nerealno delo. Brez likvidacije sporov med Italijo in malo antanto v srednji Evropi mir ne more biti zagotovljen.

TOČA, KI UBIJA.

BUDIMPEŠTA, 4. julija. V okolici Pečuja je opustošil vihar okoli 15.000 hektarjev njiv. Toča, ki je padala med viharjem, je tehtala do pol kilograma. Dva kmeta je toča ubila.

PRETEPEN ITALIJANSKI VICE-KONZUL.

PARIZ, 4. julija. Pri neki kolesarski dirki v Mentonu pri Nici so italijanski protifašisti napadli in nevarno pretepli italijanskega vicekonzula Cossija.

PORAZ VLADE V SOLUNU.

ATENE, 4. julija. Pri volitvah v Solunu je v nedeljo dobila večino lista opozicije. Za skupno listo opozicije so glasovali tudi komunisti.

ANGLEŠKI INŽENJERJI IZPUŠČENI.

LONDON, 4. julija. Angleški inženjerji družbe Metro Wickers, ki so bili v znamenit moskovskem procesu obsojeni, so po sporazumu med Rusijo in Anglijo pomiloščeni in se vračajo v domovino.

AMNESTIJA V FRANCII.

PARIZ, 4. julija. Poslanska zbornica je sprejela s 580 proti 2 glasovoma zakon o amnestiji političnih zločincev.

Dnevne vesti

Usoden strel na Pobrežju

Vasovanje mladega fanta. Napad in krvav pretep, katerega žrtev je bil 21-letni delavec Butolen.

Predsinocnim se je odigral okrog polnoči na Pobrežju v bližini županove hiše krvav dogodek. S prestreljenim trebuhom je obležal na cesti 21letni delavec Anton Butolen s Pobrežja, ki so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo in bo skoraj gotovo podlegel smrtonosni rani.

Ozadje krvavega dogodka nima nobene preteklosti. Vse kar se je zgodilo je dogodek ene same noči. Že v letošnjem februarju se je seznanil delavec Jože Jelusič z neko Štefko, posestnikovo hčerko na Pobrežju. Jože je ponavadi ob nedeljah in praznikih redno zahajal k svoji izvoljenki. Tako se je podal na Pobrežje tudi preteklo nedeljo zvečer. Ker pa se s Štefko ni sestel, je krenil v neko gostilno na Pobrežju. Tam se je srečal s svojim starim prijateljem Slavkom Petrinjo, s katerim sta obsedela pri litru vina

do policijske ure. V gostilni je sedela še neka druga družba, v kateri sta bili tudi dve dekleti. Ko je družba zapustila gostilno, sta se dvignila tudi Jože in Slavko ter se pridružila dekletom in ju spremljala do doma. Ko sta se Jože in Slavko poslovila ter prišla pred hišo, kjer stanuje Štefka, je Jože od veselja in v razigranosti dvakrat ustrelil. Strela pa sta bila usodna. Ko sta se Jože in Slavko približala županovi hiši, sta navalila na nju delavca Feliks Rep in Anton Butolen. Fanta sta se postavila v bran, toda ker sta videla, da sta napadalca močnejša, je Slavko pobegnil, Jože pa je izvlekel samokres in ustrelil Butolena, ki se je takoj zgrudil in omedlel.

Po Jelusiča in Petrinjo so prišli včeraj dopoldne orožniki. Pri zaslišanju je Jelusič odkrito priznal svoje dejanje.

Srednja gostilničarska in hotelirska šola

V premišljevanje merodajnim.

Prejšnja leta smo večkrat čuli o pravih na srednje obrtno in hotelirsko šolo. Sčasoma je vse potihnilo in se vda lo žalostnim premišljevanjem o vladajoči gospodarski krizi. Ali ne bi rajše malo več delali, kakor pa samo premišljevali? Toliko se pri nas govori o razvoju tujškega prometa. O pravem, resničnem razvoju pa ni niti govora, dokler ne bomo imeli zadostnega števila vseskozi izobraženih in visokim zahtevam pravega tujškega prometa docela doraslih podjetnih ljudi.

V vsej državi nimamo niti ene srednje hotelirske šole, ki bi res mogla dati podlago in iniciativo mladim pionirjem tujškega prometa. Gostilne, restavracije in hoteli, oziroma njihovo vodstvo in osebje mora biti najprej pravilno usposobljeno za sprejem in popolno ustrežajočo postrežbo gostov, potem šele lahko napravimo res učinkovito reklamo za razvoj tujškega prometa.

Ali res ni mogoče, da bi Maribor, ta naš jugoslovanski Meran, prvi prišel s pravo organizacijo tujškega prometa s tem, da bi se tu otvorila srednja hotelirska šola, ki bi lahko dajala sposobne ljudi za pravo izkoriščanje prekrasnih lepot in dobrin naše prelepe domovine Jugoslavije? Saj ne bi pridobil s tem samo naš idilični Maribor, temveč ves naš po svoji naravi tako gostoljuben, a za tujski promet še premalo organiziran narod.

Merodajni krogi, zgenite se! Ob pravi dobri volji boste gotovo našli prava in zadostna sredstva in dovolj vnetih pomočnikov, da se ta gotovo prekoristna ideja že vendar enkrat uresniči. Na delo torej!

Diplomiral je na tehnični visoki šoli v Pragi znani sportnik in delavec v dijaških organizacijah g. Miro Vodeb, sin g. Rudolfa Vodeba, ravnatelja Mestne hranilnice v pok. v Mariboru. Čestitamo!

Na juridični fakulteti univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani je včeraj diplomiral g. Franjo Derencin iz Maribora, večletni odbornik in agilni član JAD »Triglava«. Čestitamo!

Odvetniška vest. Odvetniški koncipient g. dr. Vladiboj Kapus iz Maribora je 30. junija napravil v Ljubljani odvetniški izpit. Čestitamo!

Iz sodniške službe. Za sodniške pristave so postavljeni med drugimi naslednji izprašani sodniški pripravniki: dr. Leo Berlic in Vlado Punčuh pri tukajšnjem okrožnem sodišču, Emil Pureber pri tukajšnjem okrajnem sodišču in Andrej Miškot pri okrajnem sodišču v Dolnji Lendavi.

Nov rektor beogradske univerze. Za rektorja beogradske univerze je bil v senatu vseučiliškega sveta izvoljen profesor filozofske fakultete dr. Aleksander Bjelić.

Poziv nacionalni javnosti. Z jutrišnjim popoldanskim brzovlakom prispe pod vodstvo predsednika brnske ČJ lige, znanega profesorja g. Filkuke, z morja preko Zagreba 80 članov in članic brnske lige v Maribor. Mariborska JČ liga prosi vso nacionalno javnost, naj se udeleži sprejema bratov Čehov v čim večjem številu. Prav tako prosi liga, naj se Mariborčani v čim večjem številu udeležijo družabnega večera, ki ga bo gostom na čast priredila jutri zvečer pri »Orlu«. Češki gosti bodo ostali v Mariboru čez noč in še drugi dan, ter si ogledali naše mesto in okolico.

Krajevna organizacija JRKD za III. mestni okraj, Melje, ima drevi ob 20. uri odborovo sejo v gostilni Košir na Meljski cesti. Vabijo se tudi člani in prijatelji, zlasti oni, ki se nameravajo udeležiti kongresa v Beogradu. Predsednik.

Danes v torek zvečer se bo žgal Ciril-Metodov kres pri Sv. Urbanu. Ciril-Metodariji in drugi, udeležite se tega izleta polnoštevno! Podružnici SMD Maribor.

Ekskurzija naših zdravnikov v Dobrno. Mariborsko zdravniško društvo priredi skupno z ljubljanskim ekskurzijo v zdravilišče Dobrno 16. t. m. Zdravniki, ki se nameravajo udeležiti ekskurzije, naj pošljejo prijave najkasneje do 11. tm. Zdravniškemu društvu v Maribor.

Mojstrska izpitna predavanja v Murski Soboti so razpisana za 8., 9., in 10. julija. Predavanja bodo v Šokolskem domu, in sicer v soboto od 10. do 12. ure ter od 13. do 17. ure, v nedeljo od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure, v ponedeljek pa od 7. do 11. ure in od 13. do 16. ure. Udeleženci morajo biti pri otvoritvi, ki bo v soboto 8. t. m. polnoštevno zbrani, ker se na poznejše prijave ne bo moglo ozirati. Predavanje je organizirala mariborska poslovalnica obrtno-pospeševalnega zavoda in so predavanja za udeležence brezplačna. Slična predavanja bodo v Mariboru prihodnji teden.

Kongres meščansko-šolskih učiteljev. Včeraj se je pričel v Beogradu kongres učiteljev meščanskih šol iz vse države.

Slovesnosti slivniškega »Guslarja« in hotinjske strelske družine. Slivniški »Guslar« priredi skupno s strelsko družino iz Hotinje vasi v nedeljo 9. t. m. popoldne ob 15. uri na verandi g. Lesjakove v Slivnici koncert z bogatim sporedom. Med koncertom bodo delegati oblastnega odbora strelske družine izročili g. Anici Marčinkovi iz Maribora in g. Bogomirju Bezjaku iz Frama priznalni in zahvalni diplomi. Vabimo strelce in narodno občinstvo, da se te slovesnosti v čim večjem številu udeleži.

Akcijški odbor za prireditev velikega manifestacijskega zborovanja JRKD 23. t. m. v Beogradu je odločil, da ženske osebe k potovanju ne bodo pripuščene pod nobenim pogojem in to radi velikih naporov, s katerimi bo zvezano potovanje v Beograd in nazaj. Na shod tedaj lahko potujejo izključno le moški člani naših organizacij. Banovinsko tajništvo JRKD.

Priprave za postavitve železniškega postajališča na Tezmem. Preteklo nedeljo je bil pod okriljem JRKD na Tezmem veličasten shod ob udeležbi interesentov 8 občin za postavitve železniškega postajališča. Navzočih je bilo nad 300 zastopnikov občin, korporacij in raznih društev. Vsi navzoči so brez izjeme najtopleje pozdravili akcijo in je pokazali to tudi dejansko. Že prva subskripcija za postajališče znaša nad 6.000 Din. Postajališče bo služilo 30.000 do 40.000 prebivalcem okolice. Uvedena je obširna nabiralna akcija in je tudi zemljišče že zasigurano. Izvoljen je bil odbor kot odsek JRKD, obstoječ iz 26 članov, s predsednikom g. Ivanom Tomažičem na čelu. Med temi so v prvi vrsti župani občin Pobrežje, Radvanje, Razvanje, Dogoše, Zrkovci, Devica Marija v Brezju, Tezno, ter zastopniki V. mariborskega okraja. Prihodnja seja akcijskega odbora bo v nedeljo 9. tm. ob pol 10. uri v osnovni šoli na Tezmem. Prebivalci omenjenih občin, ki imate največji interes, da dobite čimprej železniško postajališče, podprite nabiralno akcijo po svojih najboljših močeh. Postajališče bo v tem primeru zgrajeno že letos.

Polletni uspeh PTL. Dinarska akcija, ki jo vodi agilna Protituberkulozna liga v Mariboru v prid gradbenega fonda za zgradbo azila tuberkuloznim, je v prvem polletju 1933 dosegla znesek po 51.849 Din. Ta vsota, v kateri se zrcalita duša in srce Mariborčanov in ostalih dobrotnikov, jasno dokazuje, da se s solidarnostjo in vztrajnostjo tudi z nizkim prispevkom dosežejo v kratkem času lepi uspehi. Gotovo ni nihče od dobrotnikov, radi tega malenkostnega prispevka siromašnejši in tudi bogatejši ne bi bil nobeden, ako bi se tej akciji odtegnil. Brezdvoma pa ima prijetno zavest vsak, ki je pripomogel, da je le z njegovim, četudi skromnim zneskom, dosežena že lepa vsota. Zato posnemajte solidarnost in vztrajnost, ki rodita pri tej človekoljubni akciji prijetno notranje zadoščenje. Vsem darovalcem pa izreka PTL najprišrenejšo zahvalo!

Epileptičen napad. Včeraj popoldne se je na Glavnem trgu zgrudil ključavničar Henrik Lamprecht, brez stalnega bivališča, in ležal delj časa v popolni nezavesti. Poklicani reševalci so nesrečnega mladeniča prepeljali v bolnišnico.

Tat v spalnici. V spalnico zasebnice Marijete Kothbauerjeve se je včeraj popoldne splazil neznan tat in odnesel z nočne omarice usnjato ročno torbico, v kateri je bilo nekaj drobiža in srebrna doza za cigarete. S plenom, ki je bil vreden okrog 500 Din, je dolgooprstnež izginil brez sledu. Kothbauerjeva je prijavila tatvino policiji.

Kino Union. Do vključno srede največji in najboljši film slavnega pevca J. Kiepure »Pesem noči«. V glavni vlogi Jan Kiepure in Magda Schneider. Film prekrasnega petja in zabavno vsebine. Med drugimi pesmi poje tudi arije iz oper Traviata, Rigoletto, Boheme.

Grajski kino. Danes se začne predvajati krasen film »Halo Pariz, Halo Berlin«. Ta film je imel letos v Berlinu največji uspeh. Krasni naravni posnetki, izvrstna igra, prvovrsten sužet o mladem Berlinčanu, ki ne zna francoski in o lepi dami Parižanki, ki ne zna nemški. Vesel doživljaj dveh mladih src v Parizu, velemestu izredne lepote in mnogih izprememb.

Krvno, kožno in živčno bolni dosežejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice urejeno prebavo. Specialni zdravniki silnega slovesa spričujejo, da so z učinkom staro preizkušene »Franz Josefove« vode zadovoljni v vsakem oziru.

Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abscesih, sečnem pritisku, odebelelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, često tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih primerih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove« vode.

Nesrečna žena. Ko se je včeraj zjutraj okrog 6. ure prebudil železničar Avgust Gril, stanujoč v Stritarjevi ulici, ni našel več svoje 31letne žene Marije doma. Misleč, da je šla po opravkih, je šel na delo. Ko pa se je popoldne vrnil z dela, je našel na mizi v kuhinji listič z naslednjo vsebino. »V nekaj dneh boš zvedel kje sem. Skrbi za Erika.« Gril je prepričan, da je šla njegova žena prostovoljno v smrt, ker je to že večkrat pravila njemu in svojim tovariščam. Pred nekaj leti je namreč ženo zadela kap in je bila od takrat zelo živčno bolna. Nesrečna žena je srednje in šibke postave, oblečena v navadno obleko. Kdor bi o njej kaj vedel, naj javi policiji.

Žensko so hoteli ubiti. Ko se je neki naš naročnik vračal preteklo sredo zvečer iz mesta proti Kamnici, je naletel na Koroški cesti na dogodek, ki nam ga je opisal takole: Pred hišo št. 90 na Koroški cesti je stala gruča ljudi, ki je kričala in se prerekala med seboj. Ker sem slišal besede in grožnje: »Ubiti jo moramo! Danes mora biti njena smrt!« sem vprašal nekega moškega, kaj naj vse to pomeni. Mož mi je povedal, da pričakujejo nekogo ubogo žensko, ki ji pretijo s smrtjo, ker jih je baje izdala policiji, da žive nemoralno in da se v njihovem stanovanju zbirajo prostitutke, ter uganjajo prave orgije celo v pričo nedoletnih otrok. Ker sem se zgrozil nad vso zadevo, sem jih naglih korakov ubral proti Kamnici in sklenil, da vam sporočim in opišem ta dogodek iz kulturnega Maribora.

Zasačen tat koles. Včeraj popoldne je celjska policija prišla nekega Matijo Poslončeca, ki se je vozil na kolesu, pa ni imel predpisane prometne knjižice. Kolo je imelo evidenčno številko 9.751 in je bilo 22. m. m. ukradeni gostilničarju Karlu Trafeniku v Mariboru. Policija je Poslončeca aretirala, kolo pa mu zaplenila.

Drzen nočni vlom. Preteklo noč okrog 3. ure zjutraj je opazil stražnik, ki je patruliral na Zrinskem trgu, nekega moškega, ki je nesel precej težek zavoj. Ob slabem svitu je opazil tudi, da se je moški zelo nervozno in sumljivo oziral okoli. Ko ga je pozval naj obstane, se je spustil v beg proti parku. Stražnik je oddal za bežečim nekaj strelav, ki so preplašili neznanca, da je zavoj odvrnil in pobegnil. Kakor so pozneje na policiji ugotovili, je bilo v zavoju usnje in precej podplatov v skupni vrednosti okrog 2.000 Din. ki je bilo ukradeni iz Vukašinovičeve delavnice v Maistrovi ulici. Vloma je bil takoj osumljen neki Vukašinovičev pomočnik Janko Š., kateremu je bila služba odpovedana. Pri zaslišanju je stražnik pomočnika spoznal. Tudi se je pomočnik po daljšem oklevanju vdal in priznal, da je ukradel usnje, ker se je hotel na ta način preskrbeti za nekaj časa, ko bo brez posla. Policija je aretiranca izročila sodišču, ukradeni blago pa vrnila lastniku.

Z loncem po glavi. V Orehovi vasi sta se včeraj sprla poljska delavca Ludvik Kikl in njegov tovariš, ki je Kikla udaril v prepiru z nekim železnim loncem tako hudo po glavi, da mu je počila lobanja. Kikla so spravili v bolnišnico.

Z drevesa je padel včeraj v Počehovi 21-letni viničar Mirko Salec in si zlomil desno roko. Zdravi se v bolnišnici.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 15,2 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 14,1 stopinj C; barometer je kazal pri 68,5 stopinjah 744,5, reduciran na ničlo pa 742,2; relativna vlaga 74; vreme je tiho in oblačno; vremenska napoved pa pravi, da bo vreme spremenljivo.

Drevi ob 18'30 na igrišču S. K. Rapida

Rapid (Dunaj) : Rapid (Maribor)

Ob vsakem vremenu!

Avtobus vozi z Glavnega trga do igriščal

Obmejno pismo s Kobanskega

ZAGOTOVILO IN VABILO. VSAJ 30. JULIJA NA KOBANSKO PLAN!

Spoštovani gospod urednik! Mnogo si prizadevate s tem, da večkrat pišete o naši meji, osamljeni in zapuščeni. Hvala vam in vsem onim — žal redkim — prijateljem, ki čutijo z nami!

Res je, da položaj danes pri nas na Kobanskem ni rožnat, res je, da spremenjeni politični položaj v tujini upliva na naše ljudi, da v brezsmiselnem fatalizmu od tam pričakujejo odrešenika in vodnika v boljšo bodočnost. Res pa je tudi, da vsi zavedni in narodni mejaši pričakujemo pomoči in odrešenja edino iz našega gospodarskega in kulturnega središča — Maribora!

Ves mesec maj in junij smo z veselo nestrpnostjo pričakovali večkrat napovedane in zopet nepričakovano odpovedane pohode nacionalnega Maribora k kobanskemu patronu Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Na žalost vedno zaman! Res je po nagajalo tu in tam vreme, kar je za obmejne izlete vedno dobrodošel izgovor, vendar je čudno, da se pohorski domovi istočasno lomijo od prenapolnjenosti. Nikakor jim tega na zavidamo, saj so prav

tako planinski kot mi, zavidamo jim le, da smo mi danes še vedno v ogroženem ozemlju, dočim so oni precej bolj v zaledju. Pa mislimo rajše v bodočnost! Obljuba dolg dela! Pohod mariborskih društev na veliki obmejni tabbor pri Sv. Duhu pričakujemo to poletje. Stvar Mariborčanov je, da do ločijo spored in ostalo. Morda se bo do nedelje 30. julija (ko še ni napovedanih drugih prireditev), uresničila misel nove Ciriš-Metodove šole v sosednem Gradišču? Izlet v Gradišče in k Sv. Duhu bi bil najlepša manifestacija za skupne težnje Cirišmetodarjev in narodnjakov iz Maribora in vse Dravske doline! Zlasti bi bili dobrodošli bratje Sokoli in strelci!

One, ki imajo čas in dobro voljo, pa vabijo kobanske postojanke na stalne obiske! Vedite, da v vsakem vašem obisku vidimo vaše zanimanje za obmejne kraje, za katerih nedotakljivost manifestirate! Le ob izrazih vaše resnične vzajemnosti se bo krepila narodna zavest in odločnost vaših vdanih kobanskih mejašev!

Še nekaj k raznarodovanju na meji

V OBRAMBO NAŠEGA OBMEJNEGA UČITELJSTVA.

Ker stojimo na stališču, da je naš list svobodno glasilo vsega našega obmejnega ljudstva in ima zato vsak, kdor dobro misli, povedati v njem svoje iskreno, neprikrito mnenje, smo v petkovi številki objavili tudi notico »Še nekaj k raznarodovanju na meji«. Pričakovali pa smo, da se bo na ta izvajanja oglasil kdo zlasti iz vrst obmejnega učiteljstva in povedal piscu omenjene notice in javnosti, kako je v resnici na naši meji. To se ni zgodilo, zato smo se sami obrnili na g. okrajnega šolskega nadzornika Tomažiča, našega odličnega obmejnega nacionalnega delavca in poznavalca obmejnih razmer, posebno pa dela našega učiteljstva.

Gospod nadzornik nam je na to vprašanje rad odgovoril in zatrdil, da je pisec omenjene notice govoril gotovo bona fide, da pa dela našega obmejnega učiteljstva prav gotovo ne pozna. Časi, ko se je kak učitelj zares kazensko nastavljal na kak obmejni šoli, so že davno minili. Danes imamo povsod na meji — skoraj brez izjem — odlične ljudske vzgojitelje, obenem pa tudi neumorne in neustrašne narodne delavce. Nekateri vrše v tem oziru upravnišniško delo, drugi pa so oziroma pravi mučeniki. Njihova edina napaka je morda to — če ni v resnici le vrli na — da svojega dela ne obešajo na veliki zvon. Ti naši vzgojitelji ne delajo le v šoli, marveč prav tako tudi izven šole. Koliko Sokolskih društev so ustanovili in so jim vedno vodniki in najboljši delavci! Koliko so pripomogli k razvoju

nacionalnega društvenega življenja sploh, kako so dvignili prosvetno in gospodarsko delo, kako razbili tujo razdiralno agitacijo s strani naših subverzivnih elementov in agitatorjev iz sosedne države! O tem bi se dale napisati knjige, a zado stovalo bi že, če bi se imenovala samo nekatera imena.

Piščeva trditve, da naše učiteljstvo ne dela tako kakor n. pr. litijsko na Kranjskem, je absolutno netočna. To velja prav tako tudi glede mariborskega učiteljstva, ki je ustanovilo več dobrih pevskih zborov šolske mladine in priredilo letos več šolskih izletov v obmejne kraje. Vendar so razmere v mestu drugačne kakor na deželi in ima zato mestno učiteljstvo drugačne naloge in drugačen delokrog, kakor podeželsko. Toda tudi te naloge niso zato ni manj pomembne. Na naši meji imamo tako učiteljstvo, ki je v vsakem oziru na mestu, dasi ne prejema za to nobenih nagrad in nobenih odlikovanj.

Ptuj

Pevski zbor »Šestnáctka« iz Olomouca v Ptuj. Pretekli petek je obiskal naše mesto sloviti pevski zbor »Šestnáctka« pod vodstvom g. dr. Bohuša Vybirala. Naše mesto je drage brate pevce sprejelo nad vse pristržno. V mestni posvetovalnici je izročil g. dr. Vybiral mestnemu županu krasno izdelano sliko z napisom »Zvestoba za zvestobo!« kot darilo občine mesta Olomouca. Popoldan so si

drugi gostje ogledali Vurberk, zvečer pa nastopili v dvorani Glasbene Matice, kjer so s svojo pesmijo osvojili srca vseh navzočih. Njihov obisk bo ostal Ptujčanom v trajnem spominu.

»Modri vlak« v Ptuj. Včeraj je Ptuj slovesno sprejel potujočo kmetijsko razstavo. Vlak je privozil na kolodvor ob 8. uri. Sprejema se je udeležila velika množica občinstva z zastopniki oblastev na čelu in šolska mladina. Prvi pozdrav je izrekel župan g. Lado Jerše, drugega pa predsednik okrajnega kmetijskega odbora g. Žunkovič. Zahvalil se je g. inž. Lukman. Nato so bila v mestnem gledališču filmska predavanja, zadnje pa še v kolodvorski čakalnici. Davi je odšel vlak v Ormož.

Od strele zadet ostal živ. V Loki je na poti iz Maribora domov na Hajdino udarila strela v 22letnega posestniškega sina Mirka Žnidariča, ki je vedril pod neko streho. Fant se je zgrudil ožgan po

glavi in hrbtu nezavesten na tla. Poklicani šentjanški gasilci so ga z umetnim dihanjem obudili k zavesti in prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Aretilan tat kolesa. V nedeljo je bilo v Ptuj ukradeno Francu Pihlerju od Sv. Andraža v Slov. gor. kolo, policija pa je tatu, brezposelnega organista S. R. z Vrhnike že izsledila in aretila.

Milijardo mark za nova stanovanja.

Od leta 1929. je investirala berlinska mestna občina v gradnjo novih stanovanj milijardo mark. S to vsoto je bilo zgrajenih 160.000 novih stanovanj, od katerih je 27.000 last mesta samega. To milijardo mark je zbrala občina z davkom na stanovanja, ki so ga plačali v enaki meri lišni lastniki kakor najemniki. Denar na račun tega davka se uporablja deloma za zidavo stanovanjskih hiš v mestni režiji, deloma pa se posojuje raznim društvom v isti namen po zelo nizkih obrestih.

Drevi Rapid (Dunaj): Rapid (Maribor)

Moštvo avstrijskih internacionalcev bo drevi ob 18.30 pokazalo svojo veliko nogometno umetnost.

Menda zlepa ne najdemo moštva v katerikoli državi, ki bi bilo sestavljeno iz samih reprezentantov. Dunajski Rapid se lahko ponaša, da ima v svoji enajstorigi igralce, ki so že večkrat zastopali avstrijske barve. Kaj to pomeni, lahko presodi vsakdo, ki ve, kako veliko zbiro izvrstnih dunajskih nogometašev ima avstrijski zvezni kapetan. Ni čuda, da je postal Rapid povsod popularen in ga vabijo na vse strani. Povsod, kjer je go-

stoval ta odlični dunajski profesionalni klub, je zapustil najmočnejši vtis in kritike so ga stavile ob bok najboljšim angleškim moštvom. Dunajski Rapid nastopi drevi v kompletni postavi proti mariborskemu Rapidu. Tekma bo ob 18.30 na igrišču SK Rapida, in sicer ob vsakem vremenu. Sodil bo g. dr. Planinšek. Opozorjamo občinstvo, da bo k tekmi vozil avtobus z Glavnega trga do igrišča Rapida.

Sokolstvo

Javni nastop sokolske čete pri Sv. Marjeti ob Pesnici. V nedeljo 9. tm. popoldne ob 15. uri priredi sokolska četa pri Sv. Marjeti svoj letošnji javni nastop. Nastopili bodo člani in deca, sosedna društva in vojakci. Vabimo vse sokolske edinice in ostala narodna društva, da organizirajo čim številnejšo udeležbo te prireditve ter s svojo navzočnostjo dajo mladi in židani četi moralno podporo in novih vzpodbud za nadaljno sokolsko delo. V nedeljo na veselo svidenje pri Sv. Marjeti. Zdravo!

Sokol Maribor III. Tehnični odbor Sokola Maribor III. prosi starše moške in ženske dece, ki je telovadila pri nižjih in višjih oddelkih, da jo zanesljivo pošljejo jutri v sredo ob 14. uri na letno telovadišče. Če bo slabo vreme, naj pride deca v I. razred krčevinske šole. Moški in ženski naraščaj naj se zbereta polnoštevno jutri v sredo zvečer ob 7. uri, člani in članice pa ob 8. uri na letnem telovadišču. Udeležba najstrožje obvezna. Kdor se pozivu ne bi odzval, bo črtan.

Seja župnega PO. Jutri ob 17. uri bo v župni pisarni važna seja župnega prosvetnega odbora. Odborniki, pridite vsi. Zdravo!

Mednarodne rokoborbe. Sinoči je Catcheau zmagal v prostem stilu nad Orszowskim, odločilna med Mrno in Bognerjem pa se je končala z zmago Mrne. Drevi ne bo rokoborb, in sicer radi nogometne tekme na Rapidovem igrišču. Jutri, v sredo pa se borita za prvo, oziroma drugo mesto Catcheau in Mrna, za tretje mesto pa Orszowski in Bogner.

FC Kolin v Gradcu poražen. Češkoslovaški amaterski prvak FC Kolin, ki je premagal prejšnji teden našega državnega prvaka Concordia s 6:2, je bil v nedeljo v Gradcu poražen od Grazer-Sportkluba v razmerju 3:1 -0.

Motosekcija »Peruna«, Maribor, priredi v nedeljo 9. t. m. (če bo slabo vreme pa 16. t. m.) II. lov na lisice. Udeležba lova je dovoljena za vse ljubitelje moto-sporta, in sicer za člane in nečlane (goste). Prijave sprejema do vključno 5. julija do 18. načelnik motosekcije Oton Črepinko, Maribor, Meljska cesta 2. Prijavnina znaša za člane in nečlane 10 Din. Poznejše prijave se sprejemajo samo z dvojno prijavnino. Start lisice z Glavnega trga ob 14. uri, start lovcev pa z Glavnega trga ob 15. uri. Lovci se morajo javiti pol ure pred startom vodstvu na Glavnem trgu.

bil še mlad in kot vodnik sem užival precejšen sloves. Tujci, ki so prihajali v Kandestek, so me radi jemali s seboj na ture.

V »Hotel des Alpes« je prihajal že več let neki doktor Resmann iz Monakova, neustrašen in drzen planinec ter je ostajal med našimi gorami po več mesecev. Prvi mesec je bil navadno vedno sam ter se je vzpenjal na najtežavnejše in najnevarnejše vrhove. Razen mene ni maral nikogar s seboj. Bil je mož redkih besed, toda zelo dober in radodaren. Po prvem mesecu pa je prišla za njim tudi njegova žena, Vitka, plavalasa, z očmi kot morje, je vzbujala gospa Elza Resmannova radi svoje lepote splošno občudovanje. Njen mož jo je oboževal.

Tistega leta, bili smo prav 1912., je prišel doktor Resmann kot navadno zopet sam, toda že po nekaj dnevih mu je sledila gospa z nekaterimi prijatelji. In ker so začeli sistematično obiskovati naše najlepše vrhove, so me vzeli v službo za ves mesec. Med doktorjevimi prijatelji je bil tudi neki lep eleganten mladenič, poročnik Hubert, katerega je imel najrajši. V hotelu, na izprehodu in na turah, vedno so bili skupaj Resmann, Hubert in gospa Elza. Zapazil sem, da je obstajalo med zadnjima neko preveč pristržno razmerje. Večkrat sem opazoval, kako sta na skrivaj menjavala poglede,

ali si zašepetala po tihoma kako besedo, ko Resmann ni bilo zraven. Kaj sem hotel storiti? Vodniki vidijo toliko stvari, a morejo molčati. Toda prišel je dan odkritja.

Nekega julijskega jutra so se hoteli doktor Resmann, gospa Elza in poročnik Hubert povzpeli na vrh Riffa. Prišedši do te kočice, sva se odpravila z doktorjem, da bi si ogledala sestop na vrh. Njegova žena in poročnik pa sta nas hotela počakati tu doli. Prekoračila sva lednik, ki loči kočico od vznožja vršca ter sva se začela počasi vzpenjati po zelo strmi stazi kvišku. Pod steno sva počivala. Resmann je potegnil iz toka svoj veliki Zeissov daljnogled ter začel opazovati pokrajino. Naenkrat sem videl, kako se je zdrznil. Spustil je daljnogled ter si šel z roko preko čela. Nato si je z nervozno roko zopet nastavljal daljnogled in gledal. Jaz sem ga pozorno opazoval. Zakaj neki je bil tako razburjen? Kaj je opazoval s takšnim zanimanjem? Ravno sem hotel vzeti svoj gorski daljnogled ter pogledati, ko me je zgrabil za roko ter mi hripavo dejal: »Hofer, glej!« Neodločen sem vzel daljnogled in pogledal. Na vzhodnem pobočju, kakih dve sto korakov zračne črte od nas, sem zagledal skoro pred sabo v ozki skalnati vdolbini dve tesno objeti telesi: Elzo in Huberta. (Se bo nadaljevalo.)

G. Bassi:

Most izdaje

Že tri ure je bila mala družba letovščarjev na poti proti vrhu Riffu, ki leži v Bernskih planinah. Iz velikega gorskega hotela »Excelsiorja« so se napotili z vodnikom Hoferjem že ob petih zjutraj. Ta jih je vodil skozi smrekov gozd, po strmih bližnjicah do visokih skalnih bregov reke Wassa, ki dere grmeč po nestetih slapovih v dolino. Vodnik je dal znamenje za počitek. Kral, ki so si ga izbrali za odmor je bil gol, divji in njegovo ime je zvenelo nekoliko skrivnostno: »Die Verrats Brücke!« (Most izdaje). Tu se strni bregovi Wassa, s svojim krivencastim grmovjem in ostrimi nazven strlečimi skalami, približujejo drug drugemu, kot bi hoteli skriti ta strašni, temni prepad, na dnu katerega drvi hudournik. Tu je stal most. Bil je zgrajen iz močnih mecesnovih debel, trdno zbitih med seboj z velikimi žebli. Komaj štiri metre dolg in en meter širok ni nudil bogve kake varnosti. Ob strani pred vsjo pomnanj je stal velik črn križ. Hofer se je odkril in pokleknil. Može so se tihno odkrili in gospe so sklonile glave v neznem spoštovanju. Po kratki molitvi je vodnik vstal. Na njegovem od solnca ožganem obrazu se je zrcalila globoka žalost.

»Gospodje, to je »Most izdaje«, je dejal. »Tu se je zgodil nekaj strašen zločin. Oglejte si globino prepada.« Njegove skrivnostne besede so vzbudile v dušah prisotnih veliko radovednost. Naglili so se preko ograje mostu ter tiho opazovali temni prepad.

Med visokimi, divjimi skalami so drli valovi, penec so si sledili ter tvorili grozne vrtince, odbijali se od skal in zopet zvrveli v dolino. Bil je grozen, a istočasno diven pogled. Dolgo so se ustavili in napravili mnogo fotografij. Vsak je hotel ineti mal spomin na ta divji kraj, na ta romantični most, ki je spominjal na davno minulo tragedijo, na ta viharni potok, med katerega stenami se je zdela, da se slišijo krik groze in grožnje, trgajoči klici bolečine in obupa.

Na verandi Riffelske kočice so turisti zajtrkovali. Šaljili so se in zabavali kakor so vedeli in znali, kajti razen oskrbnika in njegovega pomočnika ni bilo v koči nikogar. Po zajtrku so poklicali Hoferja. Zelo so bili radovedni ter so hoteli spoznati zgodbo o mostu. Ponudili so mu vina, cigar ter se sklenili okrog njega.

»Že deset let je od tega,« je začel vodnik, »kar se je zgodil dogodek, ki vam ga hočem povedati. Toda stoj! mi pred očmi kot bi se dogajal danes. Tedaj sem

Miroslav Siketani:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnostih človeške prošlosti

XII.

Človeška družba je bila v Oceanopolisu kakor v nekdanjem starem Semisiru razdeljena po znanosti na dva razreda. Široke ljudske plasti so se morale izobraževati v vseh znanostih, ki jih je ustvarila deset in desettisočletna kultura, vendar so jim bile prikrite razne iznajdbe in skrivnosti. Te so bile znane samo ozkemu krogu višjega razreda, katerega so tvorili vladajoči. Samo ti so mogli razpolagati z njimi, in prav z njihovo pomočjo so obvladovali svoj položaj. Tisto ljudstvo, ki se je utopilo v valovih oceana ob potopitvi Atlantide niti slutilo ni, da ima majhno število njegovih gospodarjev na razpolago sredstva, ki omogočajo nadaljevanje življenja in razvoja tudi pod morjem. Samo višji svečeniški z vladarjem in člani vlade so poznali ta sredstva, ki so se ohranjela in izpopolnjevala v najvišjem razredu človeške družbe na zemlji vse od časa prvih staršev.

Tudi vlada Oceanopolisa s Semisom Ramisom na čelu je imela svoje skrivnosti, o katerih sta Doljanova prijatelja Astis in Sorahfis pač slutila, da obstojajo, nista jih pa poznala. Vzgoja članov višjega razreda je bila zato kljub siceršnji socialni enakosti na zunaj v bistvu drugačna kakor članov širšega razreda.

Take posebne vzgoje je bila deležna tudi princesa Intela. Od rane mladosti je skrbela zanjo množica vzgojiteljev in obsipana je bila vedno z vsem, karkoli si je želela. Bili so ji na razpolago najrazkošnejši prostori v palači njenega očeta, na razpolago so ji pa bile tudi razne naprave, znane samo njenemu razredu. S posebnimi, nenavadno preciznimi aparati je mogla opazovati in nadzirati vse v svojem podmorskem mestu, kakor tudi po celinah na površju zemlje. Sprejemala je lahko programe vseh radio-postaj, zato je bila tudi že zelo zgodaj točno poučena o pripravah doktorja Doljana, ko se je še v Ljubljani odpravil na ekspedicio na dno Atlantskega oceana. Njeno zanimanje zanj je bilo že od vsega početka veliko. Točno je zasledovala kretanje ladje »Primož Trubar« od otoka Fera proti gladini nad Oceanopolisom. S posebnimi pripravami je mogla opazovati tudi življenje na ladji in tako je poznala doktorja Doljana že prej, preden je bil ujet in pripeljan v podmorje. V svoji samotni in dolgočasni, ki jo je okrožalo vključ vsemu razkošju, je zasanjala o Doljanu kakor o junaku, in zahrepenela po njem. Misel nanj ji je postajala osrednje vsega zanimanja in udejstvovanja.

Ko je tiste noči pred potopitvijo odšel Doljan na svoji ladji k počitku, je Intela

stopila k aparatu posebne vrste. Ta aparat je omogočal sprejemanje in odpošiljanje človeških misli brez vsakih zvez in posebnih priprav. Z njim je pričarala Doljanu sanjski privid o Oceanopolisu, svetišču in sebi. Doljan je bil trdno prepričan, da je samo sanjal, v resnici pa to niso bile sanje. Bile so s posebnimi aparati v njegove možgane prodirane Inteline misli.

Prav tako pazno je zasledovala naslednjega dne njegovo spuščanje, ujetje in nadaljno usodo po prihodu v njeno mesto. Točno je vedela, da bo na dan proslave obletnice potopitve Atlantide prispel v svetišče, kjer bo ona odigrala simbolično žrtvovanje solnčnemu božanstvu. Dasi je bila, ko je sedela na prestolu pod kipom božanstva, njen obraz sklonjen k tlom in so bile njene oči zaprte, je vendar točno vedela, kedar se je približal njenemu vznosu in kdaj se je ozrl vanjo. Prav takrat je tudi ona dvignila pogled in se srečala z njegovim.

S posebnimi aparati je nadzorovala tudi vsak njegov nadaljnji korak po proslavi v svetišču. Videla in vedela je vse, razen enega. Prikrit ji je ostal trenutek, ko je Moraja potegnila Doljana v senco grmovja, mu dejala, da ga ljubi in ga poljubila. Vedela pa je točno, da je te motnje v njenih aparatih povzročil nekdo iz vrst njenega razreda in osumila je tudi takoj Morajo.

»Le Moraja se je mogla vmešati v moje posle,« si je dejala. »Le ona je mogla z aparati, ki uničujejo delovanje mojih, preprečiti moje opazovanje...«

Mimo tega jo je motilo še tudi nekaj drugega. S svojimi aparati je mogla ločiti Doljanove misli, ni jih pa mogla popolnoma razumeti. Doljan je mislil v jeziku, ki ga ni poznala. Razbrati je mogla zato samo nekatera njegova čustva, iz katerih je ugotovila, da misli nanjo in jo ljubi.

Tako se je naposled odločila za onen nadni in drzni brezžični obisk v Doljanovi sobi. K niemu ji ni bilo treba hoditi telesno, saj mu je lahko poslala televizično svojo sliko, da jo je videl prav tako, kakor da bi stal tik pred njo. Videla je pa tudi ona njega in ugotovila njegove misli. Prav nalašč si je tudi izbrala tisto prastaro pesem zaljubljenih deklet, ki mu jo zapela. Prepričana je bila, da njene besede ne bo tako zlepa izvedel, ko pa je pozneje opazila njegov obisk pri Astisu in prisluškovala njunemu pogovoru, je spoznala, da se je prenačala.

Astisovih slovenskih besed ni razumela, vendar je točno vedela, da mu je z njimi obrazložila vsebino njene pesmi. Pazljivo pa je prisluškovala tudi njunemu nadaljnjemu pogovoru, ne da bi bila Astis ali Doljan to le slutila. Niti Astis, ki je bil v skrajno zaupni službi zunanega urada vlade in je bil že večkrat poročen s tajnimi posli na površini zemlje, ni vedel, da obstojajo aparati, s katerimi se da prisluškovati pogovoru brez vsakih oddajnih priprav, še manj pa se mu je seveda sanjalo, da bi mogla obstojati priprava, s katero bi se dale citati človeške misli celo na razsežne daljave.

(Se bo nadaljevalo.)

Zgodovina hiše

KJE SO NASTALA PRVA ČLOVEŠKA DOMOVJA IN KAKŠNA SO BILA.

Nesporno je, da je prišel okus elegantne arhitekture z vzhoda, zakaj Grki in Rimljani so imeli prve čase kaj preprosta in skromna domovja. Šele veliki osvajači so si začeli po vzorcu sijajnih vzhodnih palač postavljati domove zase in za svoje družine.

Prva patricijska hiša je imela samo en prostor, ki je bil zgrajen v pravokotniku in je dobival svetlobo od zgoraj s strehe. V tem prostoru, ki se je imenoval atrij, so stale samo postelje, po stenah pa so visele slike domačih bogov. Pozneje so si napravili poleg atrija še vestibul, kamor so se umaknili domačini, kadar so v hišo prišli gosti.

Okus in razkošnost pa sta se po malem razvijala in tako so začeli počasi dodajati atriju in vestibulu še stranske sobe, ki so bile odmenjene za oddih in počitek. Atrij je bil tiste čase določen samo za obede in sprejeme, bil je torej nekakšna obednica.

Hiša je še vedno imela eno samo ploskev. Okna in vrata so gledala na notranja dvorišča, ki je bilo izpremenjeno v vrt, včasih je pa imelo tudi umetni bazen. Dvorišče je bilo tlakovano s kamnitimi kockami. Kakor hitro se je pokazala pri hiši potreba za služinčad in je bilo treba tudi zanj dobiti prostora, so začeli misliti na zgradbo enonadstropnih domov. Takšno nadstropje ni bilo nič kaj pripravnost in je bilo prvotno samo nekakšna shramba za razne predmete in

pa stanovanje za sužnje. Bil je to pravi kurji hlev brez svetlobe.

Imovitejši ljudje so si pričeli pozneje graditi po istem načelu prostornejše domove s posebnimi sobami za žene, otroke, moške in za služinčad. Nadstropje, ki je bilo določeno za skladišče, je bilo hkrati tudi jedina shramba. V podzemlju pa so imeli shranjeno pljačo. Kasneje so začeli misliti na prostor za konje in so je graditi hleve.

Revnejše prebivalstvo se je počasi naseljevalo okoli patricijskih hiš, ker je pa bilo delo drago, se je pričelo združevati v skupine in si je skupno gradilo domove z več stanovanji, ki so bila ločena drugo od drugega.

Iz te potrebe se je rodila skupna hiša, pozneje pa hiša v več nadstropjih, ker je zavzemala manj prostora. Te prve hiše so bile v prizemlju zgrajene iz kamna, nadstropja pa so bila lesena.

Do dvanajstega stoletja so hiše dobivale povsod svetlobo z dvorišča. Pozneje so pa odmenili dvorišča samo za potrebe služinčadi. Hkrati se je pokazala tudi potreba, da so hoteli videti, kaj se godi zunaj. In hiše so začele gledati na ulico. Polagoma so pričeli hiše, ki so bile dotlej po ulicah ločene druga od druge, graditi drugo tik druge. V dvanajstem stoletju so pričeli tudi že zaljšati hiše na strani, kjer so okna gledala na ulico, z risbami in drugimi okraski. In to je še

dandanes tako. Umetnost se je jela polagoma porajati.

Pod Ludvikom XIV. so hiše banalizirali, to je, prenehala je biti samo stanovanje za eno družino. Ljudje so pričeli posnemati običaje na dvorih in so jeli sprejemati pod svojo streho po več članov iste družine, pa tudi tuje-goste. Zdaj je imela hiša že tudi po več nadstropij in celo sobe, ki so jih, popolnoma opravljene, oddajali ljudem, ki so bili družini čisto tuji.

Od tistih dob je zgodovina hiše precej podobna današnji. Ni več tako originalna in torej tudi ni več tako zanimiva.

Razbojniške orgije za občinstvo.

V okolici Pečuja na Madžarskem so oblasti prijele v hribovju Mečku večjo razbojniško tolpo, ki je dolga leta ogrožala vsa bližnja mesta. Preiskava je ugotovila, da je sodelovalo pri zločinih te bande mnogo znanih osebnosti iz mesta Pečuja. Doslej je bilo aretiranih 520 oseb. Nekaj jih je bilo po zaslišanju izpuščenih, večina pa je ostala v zaporih, dokler se ne bo podrobno razčistila vsa zadeva. Poglavar tolpe je priznal, da so bile prvotno v omenjenem hribovju samo tri roparske tolpe, ki so se pozneje fuzionirale. Nadalje je priznal, da so prejemale razbojniki od bogatih in uglednih pečujskih osebnosti velike vsote denarja, da so jih pustili sodelovati pri groznih orgijah, ki so jih prirejali v nepristopnih gozdovih. Njihove žrtve so bili v prvi vrsti množičevitilni ljubezenski parčki, ki so zašli na sprehodih v gozdove. Razbojni-

ki so jih napadli in so potem zlorabljali uboge ženske kar na veliko. Ker se je vsaka žrtev bala javnega škandala, je seveda molčala in le tako so se zločini nemoteno nadaljevali vse dotlej, da je neka nesrečnica ovadila zločince in njihove propadle pomočnike.

Tihotapska »podmornica« na Visli.

Po vesteh iz Gdanskega je policija slučajno odkrila na Visli majhno ladjico, ki je bila povsem podobna pravi podmornici. Te ladjice so se posluževali tihotapci za vtihotapljanje čistega špirta. Na ladjici je policija zaplenila večjo množino čistega alkohola.

Gandhi ne more več brati.

Po vesteh iz Bombaya so zdravniki gotovili pri voditelju Indijcev Mahatmi Gandhiju popuščanje očesnih živcev in so mu zato priporočili, naj sam več ne čita in to niti ne z očali. Gandhiju, ki hoče biti vedno točno informiran o tekočih dogodkih, čita sedaj njegov sin, ki se je nedavno oženil, vsak dan po nekaj ur časnike.

Ruska ekspedicija na Kamčatko.

Te dni bo odpotovala na Kamčatko prva sovjetska znanstvena ekspedicija, ki šteje 8 članov, od katerih bodo 3 prebivalci na Kamčatki. Cilj, ki ga namerava doseči odprava, je okolica vulkana Avacha. Mimo tega bo ekspedicija geološko proučila vsa gorovja na Kamčatki. Kamčatka za njo pa bo odpotovala iz Leningrada še druga ekspedicija, ki ima nalogo preiskati greben pogorja Karatau.

Mali oglasi

Razno

IMENOVANI J. HERIČ izjavljam, da nisem več član Gasilnega društva ter da nisem upravičen več sprejemati nobenih prispevkov. 2449

RADI OPUSTITVE TRGOVINE oblastveno dovoljena razprodaja. L. Ornik, Koroška cesta 9. Izrabite to izredno prilagodit! 2307

GAMBRINOVA DVORANA. Najlepši senčnati vrt v Mariboru. Vsaki dan koncert. Ples. Vedno sveže Tscheligi-jevo pivo, dobro vino, prvovrstna domača kuhinja. Abonent si sprejme. Hrana tudi na dom. 2373

PODPISANI PREKLICUJEM vse klevete, ki sem jih iznesel o g. Josipu Pečičniku, nadredniku-vodniku I. klase v Mariboru, ker so iste neosnovane in neresnične. Zahvaljujem se g. Pečičniku, da je odstopil od sodnega postopanja. Kalunder Bogomir, del. drž. žel. Maribor. 2438

Sobo odda

PRAZNO SOBO s posebnim vzhodom, oddam v najem. Kettejeva ul. 28.

Kupim

HRANILNO VLOGO poljubnega tuk. zavoda kupim. Ponudbe na upravo lista pod »Gotovina«. 2457

Lokal

VELIKO KLETNO, BETONIRANO SKLADIŠČE takoj oddam. Vprašati Prešernova ulica 18. I. vrata 6. 2455

ODDAM V NAJEM LOKAL na Glavnem trgu, pripraven za trgovino ali obrt. Naslov se izdava pri upravi »Večernika«. 2452

Prodaj

PRODAM MALO, NOVO STISKALNICO na ročaj za vso sadje. Natančneje se izve pri naslovu: Uršula Koban. Rače 54. 2450

PRODAM HIŠO, Stanko Vrazova ulica 13, Pobrežje. 2446

OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen na prodaj. Praprotnikova ulica 16. 2439

Lepa knjiga - najlepše darilo!

Priporoča se knjigarna

TISKOVNE ZADRUGE, MARIBOR
A l e k s a n d r o v a c e s t a 13